

Mission No. 184, 25 March 1945, Prague Czechoslovakia

Our objective was the destruction of ME 262 jet propelled aircraft at Prague/Kbely Airdrome. 27 aircraft were dispatched and identification of the target was difficult due to the surrounding terrain, smoke and haze. But definite check points were identified before bombs away and 45 tons of frag clusters bombs were dropped in ten target areas with good results. No ships were lost.

Kbely a Letňany **25. března 1945**

(Upravený výpis z informací
Vojenského historického ústavu
Praha a článku k 65. výročí
náletu na Prahu)

V průběhu 2. světové války byla Praha a její bezprostřední okolí bombardováno mnohokrát. Hlavními cíli bombardování byly především tovární komplexy a jejich bezprostředně přiléhající objekty. Je však také známo to, že v rámci spojenecké pomoci bylo zasaženo i centrum Prahy s tragickými následky. Mým článkem bych se chtěl zabývat smutnou událostí, která se stala výše uvedeného dne a která koncem války přinesla poměrně vysoké oběti na životech a majetku osob v severovýchodní části Prahy.

Bombardování jako takové bylo na Kbely a jejich přilehlého okolí uskutečněno pouze jednou, a to právě osudného 25. března 1945. I když byl útok zopakován ještě 16. dubna 1945, jednalo se pouze o ostřelování zaparkovaných letounů z palubních kulometů ráže 12,7 mm na letištích v Letňanech, Čakovicích, Klecanech, Ruzyni a dalších přilehlých letištních komplexech. Útok na letiště ve Kbelech, Letňanech a v Čakovicích byly provedeny na základě leteckého průzkumu, kdy bylo zjištěno velké množství letadel, stojících na letištních stáních. Současně bylo známo, že na celé severovýchodní straně Prahy byly během války komplexy leteckých opraven.

Samotné bombardování osudného dne bylo provedeno jako ucelený letecký útok na průmyslové komplexy v Libni a Vysočanech a na základě leteckého průzkumu i na letiště Kbely a Letňany, které provedla 15. LA USAAF.

Letecký útok na Kbely uskutečnilo 168 Flying Fosterů z 5. bombardovacího křídla (5th Bombardment Wings) a 96 Liberatorů ze 49. bombardovacího křídla (49th Bombardment Wings). Z toho 8 Fosterů a 14 Liberatorů se muselo předčasně vrátit a proto se útoku nezúčastnilo. Dalších 34 Liberatorů hlásilo, že z důvodu hustého kouře nemohl být zaměřen cíl shozu a proto na zpáteční cestě provedly letecký útok na letištní cíle v rakouském Welsu. **Mezi 12.03 a 13.38 hod. bylo na letiště svrženo 53 851 kusů 20ti liberních (9 kg) pum.**

K útoku na Letňany bylo vyčleněno 144 Liberatorů od 55. bombardovacího křídla (55th Bombardment Wings), z nichž záutočilo pouze 97 Liberatorů, které **svrhly mezi 12.16 a 13.20 hod. 20 670 kusů 20ti liberních pum.** Průzkum vyhodnotil, že pumy poškodily severní a severozápadní část letové dráhy a část letišť Kbely a Čakovice.

Podle amerických zdrojů bylo během bombardování vyřazeno 90 a poškozeno dalších 49 letadel německé 15. letecké armády.

následky bombardování kbelského letiště byly vidět ještě donedávna

Letiště a jejich provozovny se podařilo zničit, těžce poškodit nebo dočasně vyřadit z provozu. Bohužel obdobně jako při bombardování ostatních průmyslových částí, docházelo často k zasažení obytných čtvrtí s lidskými ztrátami a ke značným škodám na jejich majetku.

Z náletu tohoto dne došlo k zasažení obytných částí obcí nacházejících se rozlohou území od Čelákovic přes Klánovice, Satalice, Radonice, Letňany, Čakovice až k Ďáblicím a Střížkovu. Během náletu bylo zasaženo 458 domů, ze kterých bylo 86 zcela zničeno. Přímou ve Kbelech bylo zasaženo $\frac{3}{4}$ obytných domů.

Nejtragičtější byly ale ztráty na lidských životech. Příčinou bylo právě použití tříštivých 20ti liberních bomb. Místní obyvatelé, zvyklí na bombardování vysočanských a libeňských průmyslových zón velkorážovými trhacími pumami (především 500 librovými), v panice vybíhali na pole, kde byli zasaženi střepinami těchto malých pum. Bilance dne byla tragická - 370 mrtvých (117 - Kbely) a 416 zraněných (184 - Kbely). V tento smutný den je každoročně uctívána památka obětí tohoto leteckého útoku. Nebudu a nechci hodnotit, proč byla použita právě tato letecká munice v takovém rozsahu a především v blízkosti obytných zón. Všechny vůdčí válčící strany během války používaly leteckou kontejnerovou munici a tato výše uvedená čísla ale napovídají mnohé.

ukázka z Leteckého muzea ve Kbelech - střepinami zasažená stěna hangáru

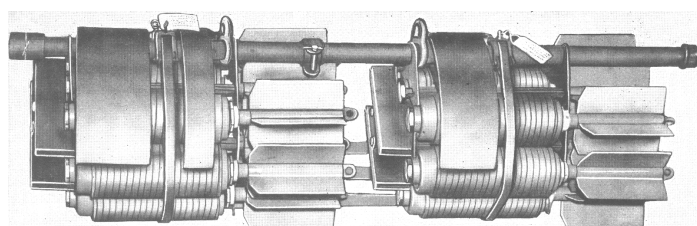
nález nevybuchlé americké 20ti liberní tříštivé pumy AN-M41

Něco k popisu konstrukce pumy AN-M41:

Letecké pumy AN-M41 byly schazovány jako součást standard-ního pumového svazku AN-M26, ve kterém byly vodorovně uchyceny v počtu 20 kusů nebo svazku AN-M1A1 v počtu 8 kusů.

Samotná puma je složena z předfragmentovaného těla se šroubovací jímkou pro hlavový zapalovač. Na válcové části pumy je umístěno jedno závěsné oko. V těle pumy je nalaborovaná trhavá náplň, kterou tvoří 2,7 lb (1,2 kg) TNT. V zadní části je našroubován pevný ocelový čtyřkřídlý stabilizátor. Standardně používanými zapalovači byly AN-M109, AN-M110, AN-M120 a AN-M158, popř. jejich upravené varianty.

Délka pumy vč. stabilizátoru je 9,25 palců. Průměr těla pumy 3,6 palců. Skutečná hmotnost pumy se pohybuje kolem 20,3 lb.

pumový svazek AN-M26 s 20ti kusy 20lb pum

Nutné je také dodat, že ve stejný den byly bombardovány libeňské a vysočanské průmyslové zóny standardními velkorážovými pumami. S odstupem času byl tento letecký útok v poměru k velikosti republiky a rozsahu zasaženého území hodnocen jako na našem území největší během 2. světové války. Co se týče ostatních území, zasažených bombardováním 20ti liberními pumami, bylo ve stejný den zasaženo i Plzeňsko, Kladensko, Klatovsko, Kolínsko s 16ti mrtvými a 41 zraněnými. I zde je určitý předpoklad budoucích nálezů nevybuchlé munice.

Závěrem bych dodal tuto poznámku. Jako i dnes dochází k nevybuchnutí, popř. k selhání letecké kontejnerové munice (v současnosti označované jako submunice) v poměrně velkém množství, tak se tento problém děl i během 2. světové války.

Budeme-li počítat s tím, že s daného bombardování Prahy a okolí nevybuchlo 5% pum, jedná se o počet asi 3800 kusů. Realita bohužel ale bývá i několikrát vyšší. I proto je nadále velký předpoklad nálezů těchto pum ve výše uvedených lokalitách. Nemluvě o ostatních územích republiky.

Autor: Marcel Pištěk

Zdroje informací:

UNITED STATES BOMB AND FUZES, U.S.N.B.D., 1945

BOMB FUZE DATA, 1945

TECHNICAL MANUAL TM 9-1980, BOMBS FOR AICRAFT, 1950